

INFORMASJON OM TILTAK MOT SKADEDYR(ROTTER, MUS OG FUGLER M.M.).

Kommuneoverlegen ønsker å redusere bestanden av rotter, mus og andre skadedyr, og ber derfor om befolkningens hjelp.

Mus og rotter lever i nær tilknytning til mennesker og i våre bygninger. Mus og rotter er regnet som de viktigste skadedyrene på verdensbasis. Rotter og mus er smittespredere av bakterier, virus, lopper og midd. Nærvær av mus og rotter kan derfor innebære helsefare både for mennesker og dyr. Smitten overføres blant annet via dyrenes urin og avføring. Mus og rotter kan også lage store materielle skader på huset ditt. En mus/rotte(hunn) kan bli til 50-60 mus i løpet av en vintersesong.

Av denne grunn er det viktig å sette i verk tiltak for å unngå at rottene og mus får tilfredsstillende livsbetingelser. Ved forekomst av rotter og mus må det iverksettes tiltak raskt for å forhindre spredning og materielle skader på huset.

Ingen ønsker rotter og mus i nærmiljøet. Utrydning kan være kostbart for den som "eier" problemet (eksempelvis boligsameie eller private med egen tomt).

Ved forekomst av rotter skal godkjent skadedyrfirma kontaktes for utlegging av rottegift. Personer uten spesiell godkjenning fra folkehelseinstituttet har ikke lov til å legge ut som er merket "giftig" eller "meget giftig".

På nettsiden til folkehelseinstituttet <https://www.fhi.no/ml/skadedyr/skadedyr/> finner du informasjon til hjelp ved kontroll av skadedyr, og svartjeneste for spørsmål, faktaartikler, statistikk, informasjonsfilmer, nyheter og publikasjoner om skadedyr.

NOEN RÅD:

- **Fugler må ikke mates på bakken.** Mating må kun foregå i kontrollerte former på egen eiendom, eksempelvis på fuglebrett. Det må ikke legges mat til fugler rundt om i boligområder eller ute i naturen, da dette blir mat for rotter eller andre skadedyr. I utgangspunktet er fuglene tilpasset vårt klima og skal finne den maten de trenger selv. Det finnes forskjellig fuglemat å få kjøpt til oppheng i trær, eller fuglefrø og brødsmuler kan legges på et fuglebrett i små mengder. Det forekommer jevnlig at digre brødsiver/skalker, hele brød og forskjellige andre matrester hives ut fra balkongene og ved dammene til måker, duer, skjærer og ender. Fuglene greier kun å spise en liten av denne maten. Rottene kommer gjerne og spiser resten.
- **Nedfallsfrukt må fjernes.** Sørg for å få fjernet nedfallsfrukten fra frukttrærne etter hvert som den faller ned. Før frukten råtner er dette delikatesser for rottene.
- **Tøm daglig papir/søppelbeholdere** som er hengt opp utenfor trappeoppganger og på uteområder slik at skjærer ikke kommer til og drar ut papir og organisk søppel.
- **Avløpsvann:** Unngå å helle ut matrester som kan tjene som næring for rotter. Alt avløpsvann skal passere rensanlegg før det slippes ut i elv eller sjø.
- **Søppel, skyller og lignende avfall** som kan tjene som næring for rotter, skal samles opp i lukkede beholdere. Hver eiendom skal ha tilstrekkelig av disse, slik at overfylling unngås.
- **Sikring av matvarelagre.**
- **Sikring av matavfall.**

- **Bygningsmessig rottesikring**, spesielt tetning der rør og kanaler går gjennom grunnmur.
- **Gårdsplasser, lagerplasser, kjellernedganger, kjellere, loft, og lyskasser** må til en hver tid holdes ryddige.
- **Lagring av ved og materialer** skal foregå ved skikkelig stabling, - minste avstand til vegg skal være 50 cm. Og godt opp fra bakken, - minst 35 cm.
- **All avfallshåndtering**, oppsamling, oppbevaring og transport skal skje på en forsvarlig måte, slik at rotter og fugler ikke får adgang til organisk avfall og skjulesteder.
- **Ikke hiv kvister og annet hageavfall langs bekkene.** Dette blir gode ynglingsplasser for rottene.
- **Hjemmekompostering** må foregå forskriftsmessig. Kontakt Renovasjonsetaten for informasjon/veiledning.
- **Bruk en stokk eller lignende** til å stikke ned i kompostbinger og hauger med hageavfall noen ganger i uka. Eventuelle rotter vil da oppleve slike steder som utrygge, og vil følgelig ikke etablere seg der.
- **Sikring av rottehull:** På gårdsplass og i murverk ved gjenstøpning, i treverk (vegger, dører, gjerder) med blikk eller jernplater.
- **Kjellervinduer:** De som kan åpnes skal ha netting med maskevidde ikke over 1/2", de som ikke kan åpnes skal ha hele glass.
- **Utvendig ventiler, glugger og andre åpninger:** Netting med maskevidde ikke over 1/2".
- **Kjellerdører:** Beslag nederst med 0,3 m høy plate av blikk eller jern, de skal være tettsluttende og selvlukkende. Kjellerlemmer skal være tettsluttende.
- **Søppelkasser:** Hele, ha tettsluttende lokk, stå på støpt underlag eller på jernstativ 0,5 meter over bakken eller hengt på veggen.
- **Beholdere:** Skal være av en slik beskaffenhet at rotter ikke kan gnage seg igjennom dem. De skal være hele og i god stand.
- **Søppelrom** som innredes i kjellere må ha selvlukkende og tettsluttende dør som ved beslag eller på annen måte er sikret mot inntrenging av rotter.

Litt om fugler som skadedyr

Duer, måker og skjærer er et allment kjent problem. Bestanden har økt de senere år. Duer kan trenge seg inn på loft og i boliger, og i tillegg til måker forurenses med masse avføring som medfører spredning av fuglemidd. Denne plagsomme fuglemidd, som forårsaker kløende utslett hos mennesker, er meget vanskelig å utrydde når den først er kommet inn i hus. Skjærebstanden har vokst veldig de senere år. Denne fuglen forsøpler masse med å dra utover søppel fra blant annet oppsatte søppel/papirbeholdere og er derved også med på å tiltrekke rotter til parker, forretnings- og boområder.

Tiltak mot fugler

- Avskrekking med limbare pigglister
- Fiskesnøre i litt kraftig tykkelse der fuglene sitter
- Fysisk sperre med netting e.l.

- Fjern mattilgangen, se over.

Vi ber om at opplysningene i dette skrivet blir gjort kjent for huseiere.

På forhånd takk for hjelpen!